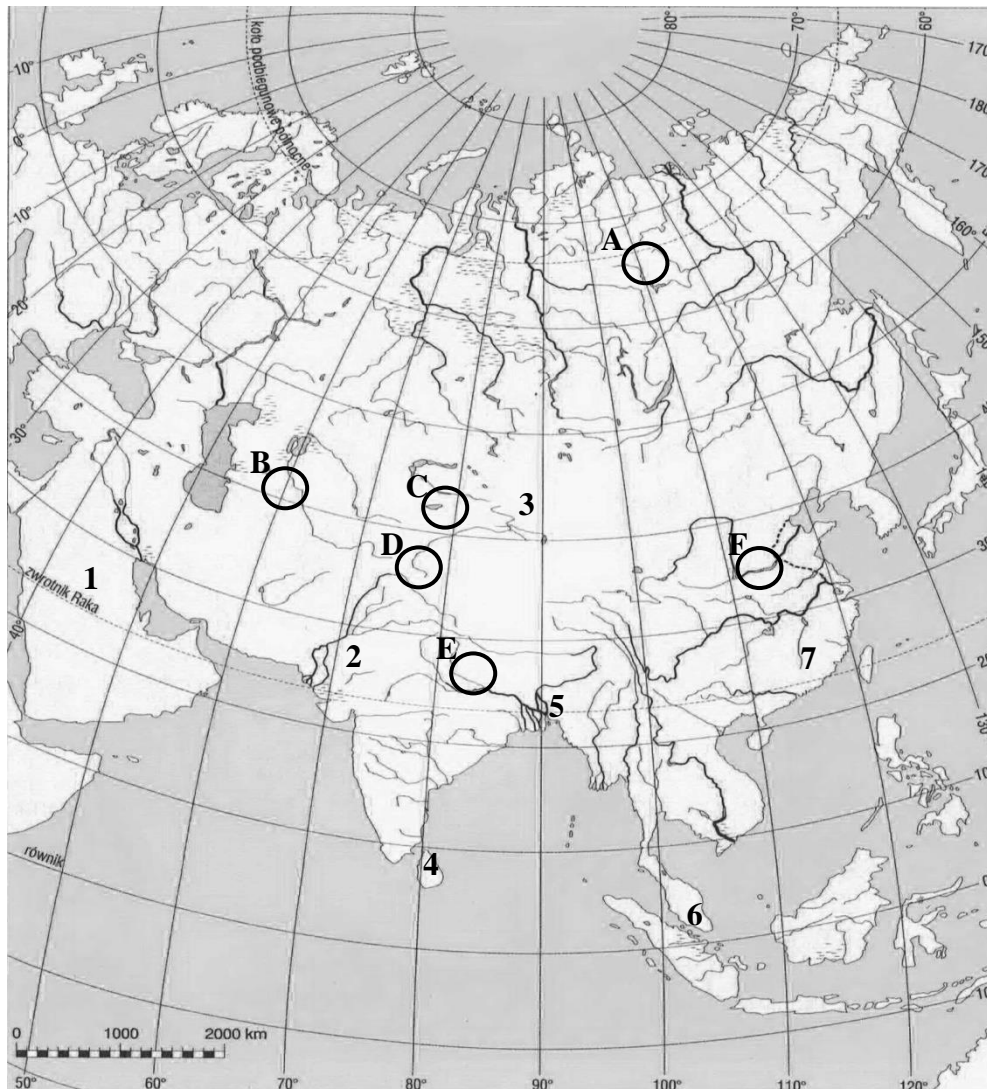

Mapa do zadania nr 1 i 2.

...../1

Zadanie 1. (0 – 1)

Na mapie konturowej Azji numerami od 1 do 7 zaznaczono miejsca różniące się pod względem wielkości rocznych sum opadów atmosferycznych.

Na podstawie Białek W., Wnuk G., Teraz geografia 2018, SOP Oświatowiec, Toruń

Spośród wymienionych zestawów numerów podkreśl ten, w którym oznaczono miejsca o najniższej i najwyższej rocznej sumie opadów atmosferycznych.

A. 4, 6,

B. 1, 2,

C. 3, 5,

D. 6, 7.

Zadanie 2. (0 – 2)

...../2

Na podstawie podanych w tabeli cech wybranych obiektów, zapisz ich nazwy geograficzne oraz litery, którymi oznaczono je na mapie konturowej.

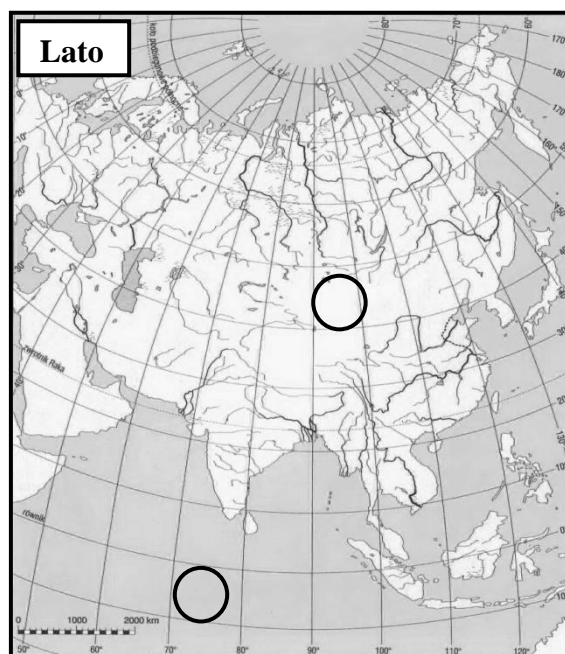
Uwaga – nie wszystkie litery podlegają przyporządkowaniu.

Cecha obiektu geograficznego	Nazwa geograficzna	Litera na mapie
Z tym łańcuchem górskim sąsiadują Kotliny: Dżungarska, Turfańska, Kaszgarska.		
Łańcuch górski z najwyższym szczytem Czogori (K2), położony w sąsiedztwie najwyższych gór na Ziemi.		
Nizina granicząca z Himalajami, w dorzeczu rzeki, która współtworzy jedną z największych delt na Ziemi.		

Zadanie 3. (0 – 2)

...../2

Na mapie konturowej Azji zamieszczono wybrane elementy potrzebne do przedstawienia cyrkulacji monsunowej.

Na podstawie Białek W., Wnuk G., Teraz geografia 2018, SOP Oświatowiec, Toruń

a) Nanieś brakujące elementy cyrkulacji monsunowej typowe dla monsunu letniego.

W tym celu we właściwe miejsca wpisz literę:

N – ośrodek niskiego ciśnienia;

W – ośrodek wysokiego ciśnienia.

Strzałką oznacz kierunek monsunu, typowego dla pory roku zapisanej na mapie

b) Wyjaśnij, dlaczego występowanie monsunu letniego, dla mieszkańców w Azji

Południowo-Wschodniej i Południowej, ma znaczenie zarówno pozytywne, jak i negatywne.

.....

.....

.....

Zadanie 4. (0 – 1)

...../1

Oceń, które z podanych informacji dotyczą przyczyn wysokiego poziomu rozwoju gospodarczego Japonii.

Poprawne odpowiedzi zaznacz w następujący sposób: ☐.

Wysoki poziom rozwoju gospodarczego Japonii to skutek:

- A. południkowego położenia wysp w zachodniej części Oceanu Spokojnego.
- B. współpracy gospodarczej ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki Północnej.
- C. eksploatacji ropy naftowej z dna Morza Japońskiego.
- D. bardzo odpowiedzialnego podejścia Japończyków do swych obowiązków.
- E. wysokiego standardu życia i wysokiej średniej długości życia.

Zadanie 5. (0 – 1)

...../1

Podkreśl dokończenie zdania, które zawiera czynnik szczególnie sprzyjający rozwojowi nowoczesnych technologii w Indiach.

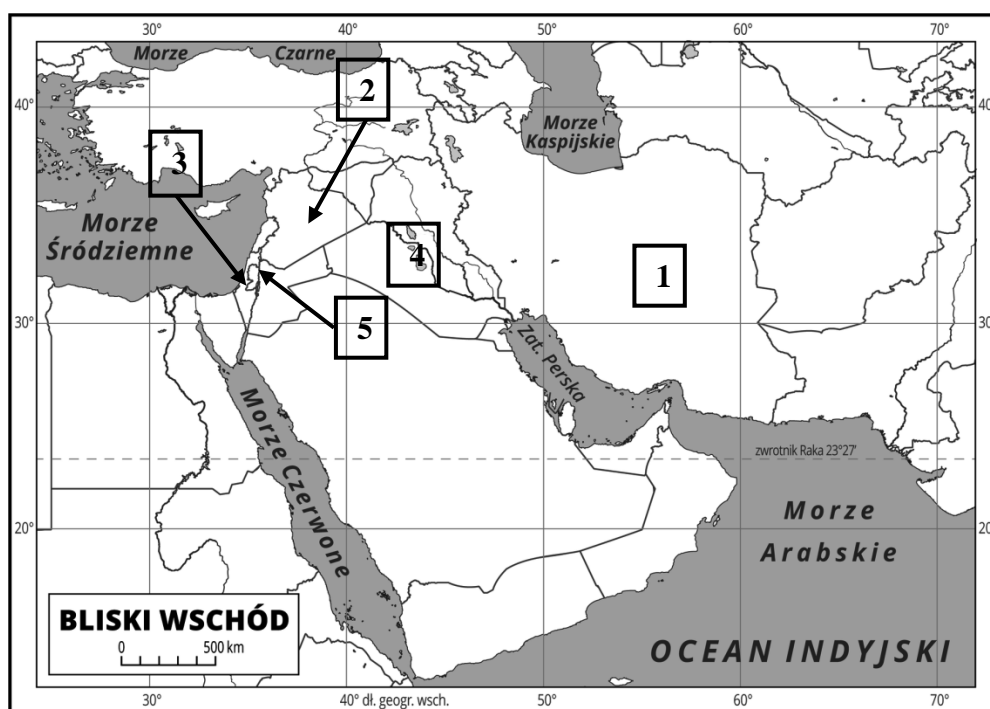
Rozwój nowoczesnych technologii w Indiach wynika z:	1. korzystania przede wszystkim z wysoko wykwalifikowanych pracowników, którzy zdobywali wiedzę, kształcąc się w USA i państwach Europy Zachodniej.
	2. przeprowadzonych przez rząd reform, które umożliwiły rozwiązanie jednego z głównych problemów tego państwa – problemu analfabetyzmu.
	3. dynamicznego rozwoju edukacji, tworzenia dużej liczby szkół wyższych w celu kształcenia wysokiej jakości specjalistów – inżynierów i informatyków.

Zadanie 6. (0 – 3)

...../3

Na mapie konturowej numerami od 1 do 5 zaznaczono konflikty zbrojne na Bliskim Wschodzie.

W tabeli zamieszczono informacje o wybranych konfliktach zbrojnych w tym regionie świata.

www.epodreczniki.pl

- a) Wpisz w odpowiednie miejsca tabeli nazwy państw lub państwa, których dotyczy opisany konflikt oraz numery, którymi oznaczono te państwa na mapie.

Uwaga – nie wszystkie numery podlegają przyporządkowaniu.

Informacja o charakterze konfliktu	Nazwa państw/państwa	Numer na mapie
Konflikt o prawo do posiadania własnego terytorium z państwem, które utworzono w 1948 roku na mocy decyzji ONZ.		
Jedną z przyczyn tego konfliktu zbrojnego jest wrogie nastawienie do siebie wyznawców islamu szyitów i sunnitów.		

- b) Na przełomie 2010 i 2011 roku, między innymi w państwach Bliskiego Wschodu, z powodu pogarszających się warunków życia i rosnącej korupcji, rozpoczęły się protesty, które miały bardzo dramatyczny przebieg.

Podaj nazwę, którą określa się protesty na Bliskim Wschodzie oraz zapisz numery, którymi na mapie konturowej oznaczono dwa państwa w nich uczestniczące.

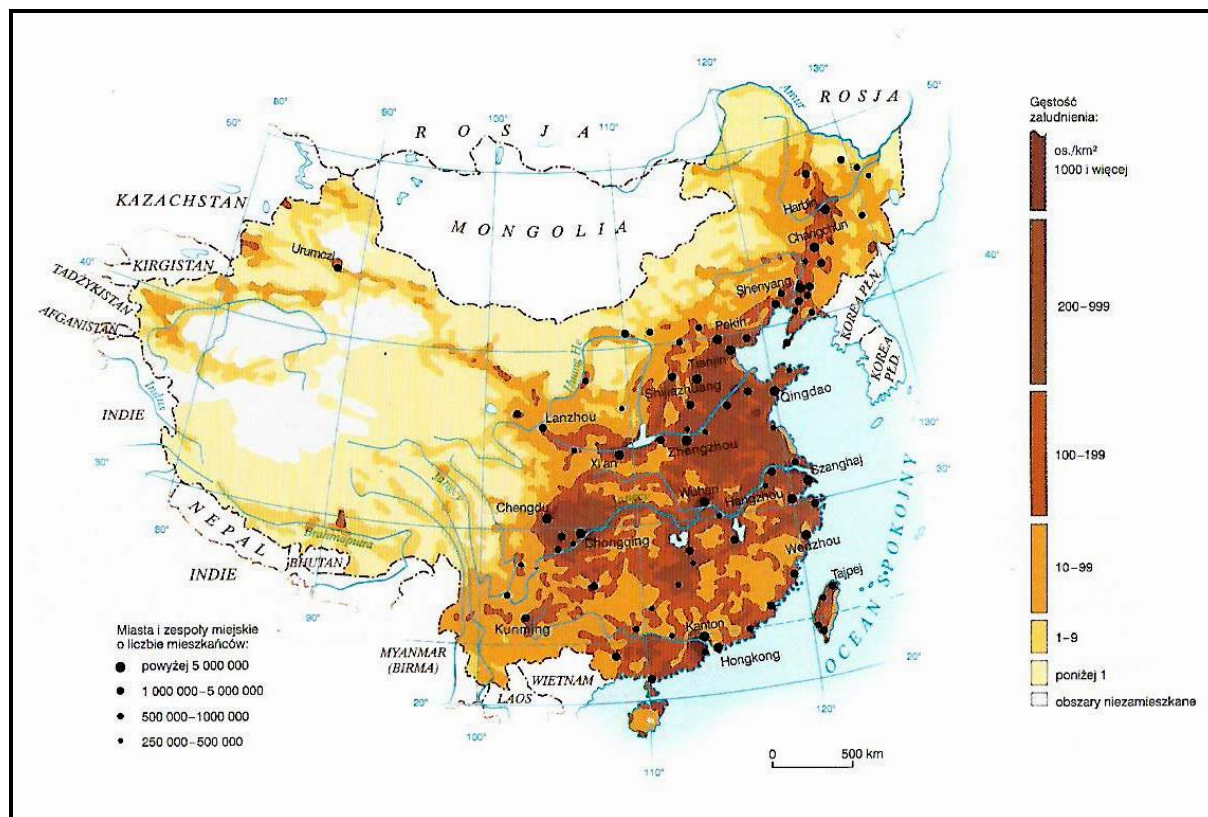
Nazwa określająca falę protestów: .....

Numery państw uczestniczących w protestach: ....., ...

Zadanie 7. (0 – 1)

...../1

Na mapie Chin przedstawiono obszary różniące się pod względem gęstości zaludnienia.

Rachwał T., Szczypiński D., 2018, *Planeta Nowa*. Nowa Era, Warszawa

Na podstawie analizy mapy i własnej wiedzy, sformułuj dwie prawidłowości dotyczące różnic w gęstości zaludnienia na obszarze Chin.

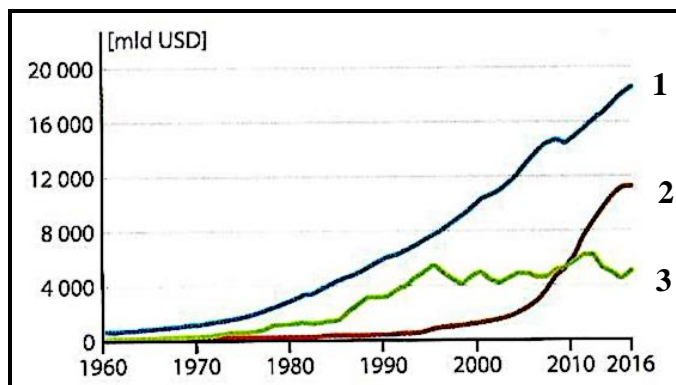
1. ....

2. ....

Zadanie 8. (0 – 1)

...../1

Na wykresach numerami od 1 do 3 oznaczono zmiany wielkości PKB Chin, USA i Japonii w latach 1960 – 2016 (w mld USD).

Rachwał T., Szczypiński D., 2018, *Planeta Nowa*. Nowa Era Warszawa

Zapisz numer, którym oznaczono zmiany wielkości PKB Chin w latach 1960 – 2016 oraz uzasadnij swój wybór.

Wybór numeru: .....

Uzasadnienie wyboru : .....

Zadanie 9. (0 – 1)

...../1

W tabeli zapisano dane statystyczne dotyczące prognozy dla Chin na lata 2020 – 2050, na podstawie wybranych parametrów z zakresu demografii i urbanizacji.

Rok	Liczba ludności Chin	Średnia wieku ludności Chin	Współczynnik dzietności*	Liczba ludności w miastach
2020	1 396 550 000	38,6	1,65	852 259 000
2030	1 407 888 000	41,9	1,70	967 712 000
2040	1 386 862 000	44,6	1,73	1 009 012 000
2050	1 338 155 000	46,2	1,75	1 014 455 000

www.populationof.net

*Współczynnik określający liczbę urodzonych dzieci przypadających na jedną kobietę w wieku rozrodczym (15- 49 lat).

Przyjmuje się, iż współczynnik dzietności między 2,10 a 2,15 jest wartością zapewniającą prostą zastępowalność pokoleń.

Oceń informacje dotyczące prognozy demograficznej dla Chin na lata 2020 – 2050, na podstawie analizy danych statystycznych zapisanych w tabeli i własnej wiedzy. Jeżeli dana informacja jest prawdziwa – wpisz literę P, a jeżeli fałszywa – literę F.

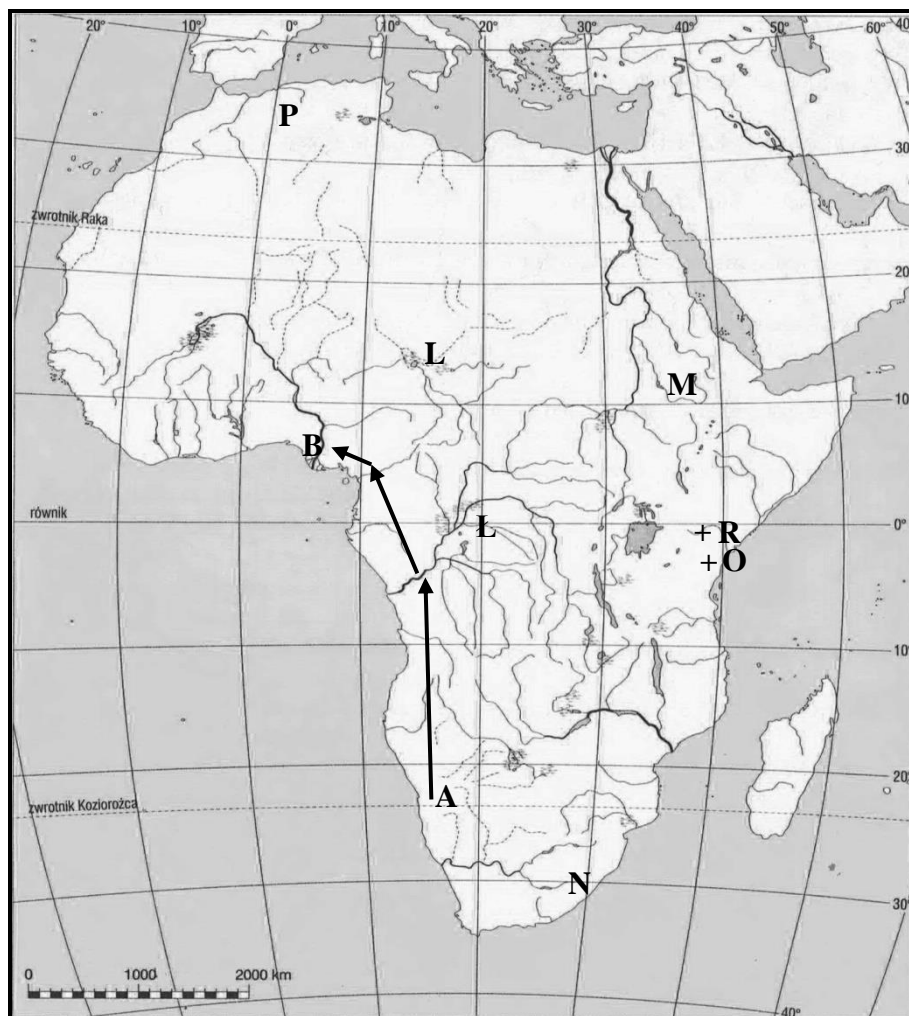
- A. W analizowanych latach będzie postępował proces starzenia się społeczeństwa Chin.
- B. Prognozowany wzrost współczynnika dzietności będzie konsekwencją przewagi w społeczeństwie Chin modelu rodziny 2 + 3.
- C. Pod koniec analizowanych lat w miastach będzie mieszkało ponad 70 % ludności Chin.

Mapa do zadania nr 10 i 11.

...../2

Zadanie 10. (0 – 2)

Na mapie konturowej Afryki strzałkami zaznaczono trasę AB, którą wędrował podróżnik w lutym i marcu 2017 roku, z Pustyni Namib nad Zatokę Gwinejską.

Na podstawie Białek W., Wnuk G., 2018, *Teraz geografia*. SOP Oświatowiec, Toruń

W zdaniach zapisano informacje dotyczące wyprawy trasą AB, w lutym i marcu 2017 roku.
Na podstawie analizy przebiegu trasy i własnej wiedzy, w każdym zdaniu skreśl błędne informacje dotyczące wyprawy.

- A. Na Pustyni Namib, przez którą wędrował podróżnik, opady atmosferyczne są niewielkie, ponieważ w pobliżu wybrzeża, do którego ona sięga, płynie prąd morski **ciepły / zimny**.
 B. Sawannę, przez którą przebiegała część trasy, podróżnik przemierzał wtedy, gdy trwała tam **pora deszczowa / sucha**.
 C. Na sawannie podróżnikowi towarzyszył pasat, który wiał z **południowego wschodu / z południowego zachodu**.

Zadanie 11. (0 – 1)

...../1

Na mapie konturowej Afryki literami od L do R oznaczono wybrane obiekty geograficzne.

Przyporządkuj zapisanym w tabeli nazwom geograficznym właściwą literę, którą oznaczono dany obiekt na mapie konturowej Afryki.

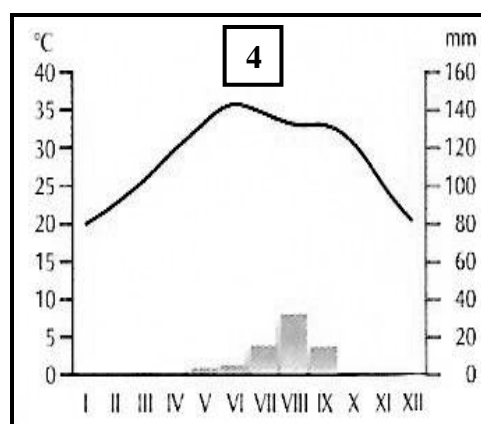
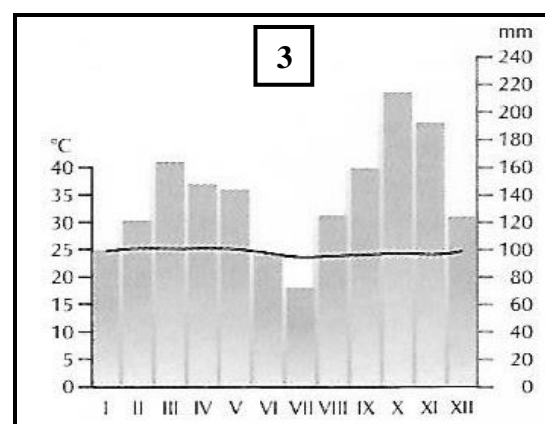
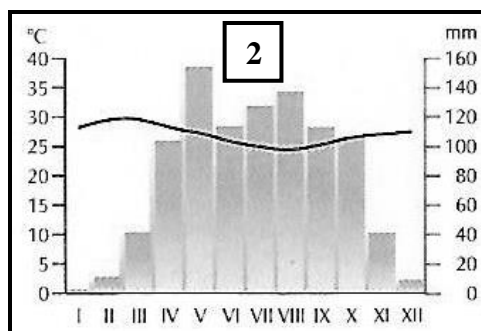
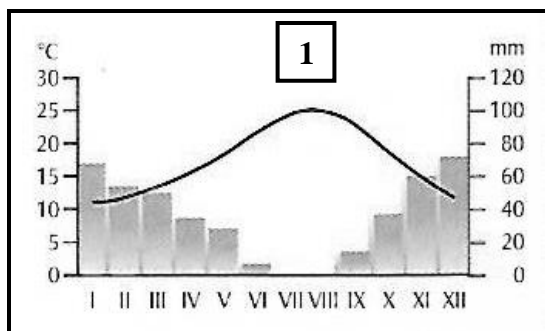
Uwaga – nie wszystkie oznaczenia literowe podlegają przyporządkowaniu.

Nazwy geograficzne			
Góry Atlas	Wyżyna Abisyńska	Góra Kibo	Góry Smocze
Oznaczenie na mapie			

Zadanie 12. (0 – 3)

...../3

Numerami od 1 do 4 oznaczono klimatogramy typowe dla stref klimatycznych rozciągających się w części Afryki położonej na półkuli północnej.

Dobosik B., Hibszer A., Soja J., 2016, *Puls Ziemi*. Nowa Era, Warszawa

a) Podkreśl zestaw, w którym kolejność zapisanych numerów odpowiada układowi stref klimatycznych, od północnych obszarów Afryki do równika.

A. 1, 4, 3, 2,

B. 1, 4, 2, 3,

C. 3, 1, 4, 2,

D. 3, 2, 4, 1.

b) Podaj informacje o obszarze, którego warunki klimatyczne prezentuje klimatogram numer 2. W tym celu zapisz nazwę strefy i typu klimatu, formacji roślinnej, typu genetycznego gleby.

Klimatogram nr 2: strefa i typ klimatu: .....

formacja roślinna: .....

typ genetyczny gleby: .....

Zadanie 13. (0 – 2)

...../2

a) Zaznacz dwie prawidłowości, które nie dotyczą pustynnienia Sahelu.

Odpowiedzi oznacz w następujący sposób: ☐.

- A. Im coraz mniej gruntów ornych w strefie Sahelu, tym coraz większy udział w strukturze użytkowania ziemi zajmują lasy.
- B. Im coraz większa liczba ludności w strefie Sahelu, tym coraz szybsze tempo zmniejszania się zasobów wód powierzchniowych i podziemnych.
- C. Im coraz większa liczebność stad zwierząt, tym coraz szybsze zanikanie naturalnej roślinności.
- D. Im coraz większe zapotrzebowanie na żywność, tym coraz większy udział łąk i pastwisk w strukturze użytkowania ziemi w strefie Sahelu.

b) Zamieszczony tekst zawiera informacje dotyczące problemu głodu i niedożywienia w Etiopii.

Etiopia należy do licznej grupy państw afrykańskich, których ludność cierpi głód i niedożywienie. Jest to kraj o niskim poziomie rozwoju rolnictwa, słabych glebach, dodatkowo wyjałowionych przez nadmierne stosowanie środków ochrony roślin. Ponadto położenie w „rogu Afryki” w klimacie podrównikowym, z krótką porą deszczową, z obszarami pustyń i półpustyń, nie stwarza możliwości wyprodukowania wystarczającej ilości pożywienia. Poprawie sytuacji także nie sprzyjają susze, które często nawiedzają ten region Afryki oraz plagi szkodników, np. szarańczy. Rozwiązania problemu głodu i niedożywienia nie ułatwia panująca w państwie korupcja, konflikty zbrojne w sąsiednich krajach i związane z nimi fale uchodźców, którzy szukają w Etiopii schronienia.

Na podstawie: geografia24.pl

Na podstawie zamieszczonego tekstu sformułuj po dwie przyczyny pozaprzyszodnicze i przyszodnicze, wyjaśniające występowanie głodu i niedożywienia w Etiopii.

Przyczyny przyszodnicze:

1. ....

2. ....

Przyczyny przyrodnicze:

1. ....

2. ....

Zadanie 14. (0 – 2)

...../2

W zdaniach zapisano informacje dotyczące gospodarki państw Afryki.

Jeżeli informacja jest prawdziwa – wpisz literę P, a jeżeli fałszywa – literę F.

A. W wielu państwach Afryki rozwój przemysłu wydobywczego jest możliwy dzięki dobrze rozwiniętej sieci połączeń kolejowych i drogowych.

☐

B. Państwa na kontynencie afrykańskim opierają swój rozwój głównie na wydobywaniu i eksporcie surowców mineralnych.

☐

C. Afryka to kontynent, na którym w szybkim tempie rośnie znaczenie telefonii komórkowej, np. w pracy rolników lub rybaków.

☐

D. Duże znaczenie dla gospodarki niektórych państw Afryki mają chińscy przedsiębiorcy inwestujący w rozwój różnych działów gospodarki.

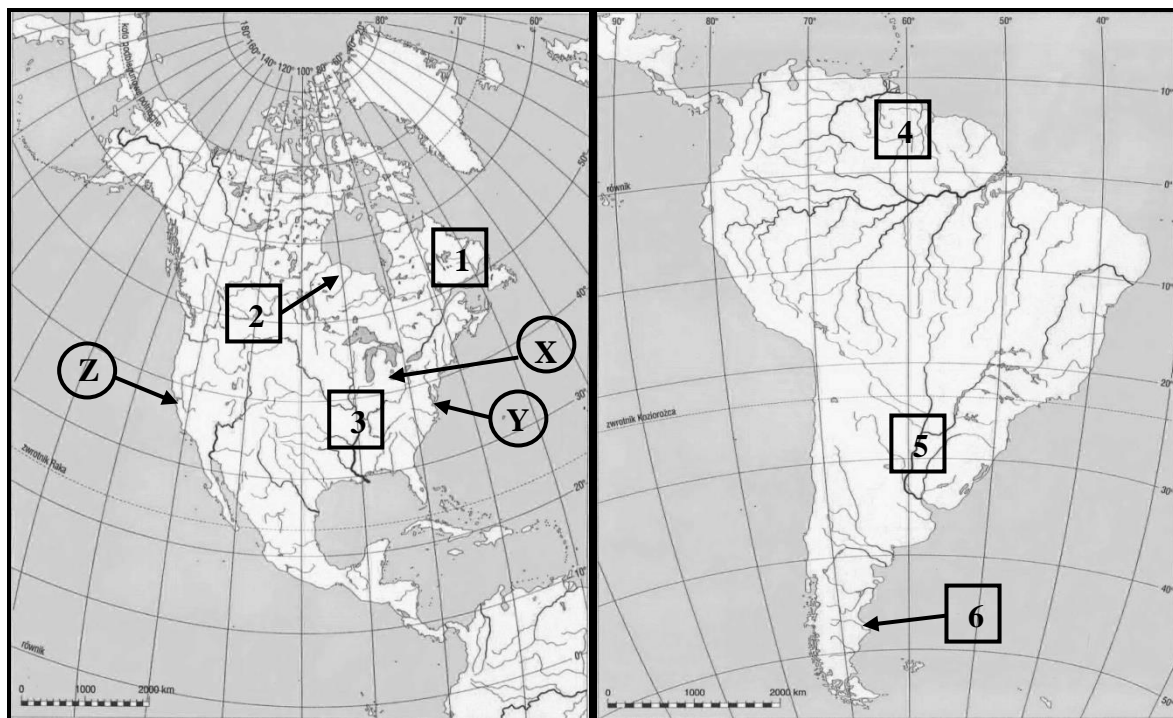
☐

Mapa do zadania nr 15 i 17.

Zadanie 15. (0 – 4)

...../4

Na mapie konturowej Ameryki Północnej i Południowej numerami od 1 do 6 oznaczono wybrane obiekty geograficzne.

Na podstawie: Białek W., Wnuk G., 2018, *Teraz geografia*. SOP Oświatowiec, Toruń

a) **Podkreśl zestaw, w którym zapisano tylko numery nizin.**

A. 1,2,3

B. 2, 4, 5,

C. 2, 3, 5,

D. 1, 5, 6.

b) Zapisz nazwy geograficzne obiektów oznaczonych numerami 1, 5, 6.

1. ....
5. ....
6. ....

c) Zaznacz zdania, które zawierają poprawne informacje dotyczące położenia głównych form rzeźby na kontynencie Ameryki Północnej i Południowej.

Poprawną odpowiedź oznacz w następujący sposób: ☐.

- A.** Na kontynencie Ameryki Północnej i Południowej, w bezpośrednim sąsiedztwie młodych gór fałdowych, od strony wschodniej, rozciągają się wyżyny i stare góry.
- B.** Wschodnie wybrzeża kontynentów Ameryki Północnej i Południowej zajmują niziny, wyżyny i stare góry lub tylko wyżyny i niziny.
- C.** Tak w Ameryce Północnej, jak i Południowej na wschodnim wybrzeżu naprzemiennie występują niziny, wyżyny oraz stare góry.
- D.** W Ameryce Północnej, w Kordylierach wysokości bezwzględne najwyższych wzniesień są mniejsze niż wysokości bezwzględne najwyższych wzniesień w Andach w Ameryce Południowej.

Zadanie 16. (0 – 1)

...../1

Podkreśl odpowiedź wyjaśniającą przyczynę występowania cyklonów tropikalnych w Ameryce Północnej.

Cyklony tropikalne występują w Ameryce Północnej,	ponieważ	A. nad południową częścią kontynentu mieszają się masy powietrza o różnej temperaturze i wilgotności, znad Kordylierów i znad Zatoki Meksykańskiej.
		B. południowa część kontynentu znajduje się w strefie międzyzwrotnikowej i sąsiaduje z oceanami, nad którymi zalegają wilgotne i gorące masy powietrza.
		C. południkowy układ form rzeźby umożliwia swobodny przepływ mas powietrza z obszarów okołobiegunowych w głąb kontynentu.

Zadanie 17. (0 – 3)

...../3

a) Na mapie konturowej Ameryki Północnej literami X, Y, Z zaznaczono zespoły miejskie typu megalopolis w USA.

Zapisz po dwa przykłady miast wchodzących w skład megalopolis X i Y.

Nazwy miast wybierz spośród podanych: Detroit, San Diego, Baltimore, San Francisco, Indianapolis, Filadelfia.

Megalopolis X: 1. ...., 2. ....

Megalopolis Y: 1. ...., 2. ....

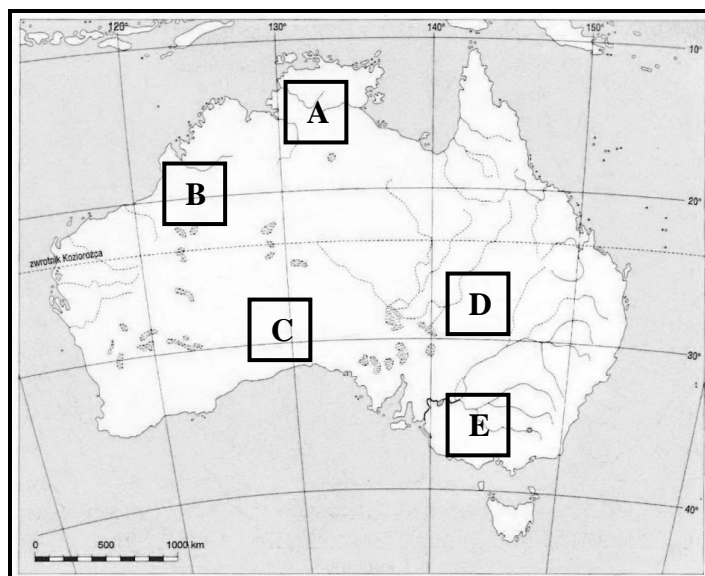
b) Skreśl błędne informacje dotyczące znaczenia gospodarki USA w świecie w latach 2015 – 2016.

- A.** W tworzeniu produktu światowego brutto pierwsze miejsce zajmują **Chiny / USA**.
- B.** Produkt krajowy brutto na jednego mieszkańca jest najwyższy w **USA / Japonii**.
- C.** USA zajmują pierwsze miejsce na świecie w światowym **importie / eksporcie**.

Zadanie 18. (0 – 2)

...../2

Na mapie konturowej Australii literami do A do E znaczone wybrane obiekty geograficzne.

Na podstawie: Białek W., Wnuk G., 2018, *Teraz geografia*. SOP Oświatowiec, Toruń

a) Zapisz literę, którą na mapie oznaczono Wielki Basen Artezyjski: .....

b) Wyjaśnij dlaczego w części kontynentu Australii wody artezyjskie mają większe znaczenie niż wody powierzchniowe.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 19. (0 – 1)

...../1

W zdaniach A – E podano informacje o Australii i Związku Australijskim.

- A. W rolnictwie Związku Australijskiego ważną rolę odgrywa chów merynosów i bydła.
- B. Najbardziej korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa występują w północnej części Australii.
- C. W strukturze użytkowania ziemi w Australii pierwsze miejsce zajmują nieużytki a drugie grunty orne.
- D. Najważniejszymi partnerami handlowymi Związku Australijskiego są Chiny i Japonia*.
- E. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego Związku Australijskiego to skutek między innymi bogatej bazy surowcowej.

Zapisz w tabeli oznaczenia literowe, pod którymi zapisano prawdziwe informacje.

--	--	--

*Na podstawie: www.austrade.gov; Białek W., Wnuk G., 2018, *Teraz geografia*. SOP Oświatowiec, Toruń

Zadanie 20. (0 – 2)

...../2

W 2019 roku minie 60 lat od podpisania umowy międzynarodowej określonej jako Traktat Antarktyczny.

Podaj przykłady trzech korzyści dla kontynentu Antarktydy wynikające z podpisania Traktatu.

1. ....
2. ....
3. ....

Zadanie 21. (0 – 1)

...../1

Zapisz we wskazanym miejscu imiona i nazwiska dwóch Polaków, badaczy obszarów polarnych, uczestników wyprawy statkiem „Belgica” na Antarktydę w latach 1897 – 1899.

Imiona i nazwiska Polaków wybierz spośród podanych: **A.** Stanisław Siedlecki, **B.** Stefan Różycki, **C.** Antoni Dobrowolski, **D.** Paweł Edmund Strzelecki, **E.** Henryk Arctowski.

W wyprawie polarnej statkiem „Belgica” na Antarktydę w latach 1897 – 1899 udział wzięli:

.....

Zadanie 22. (0 – 3)

...../3

a) Oceń poprawność sformułowanego związku przyczynowo – skutkowego.

Zmniejszanie się powierzchni i grubości pokrywy lodowej w Arktyce wynika ze zbyt dużej liczby stałych mieszkańców w tym rejonie świata.

Poprawną odpowiedź zaznacz w następujący sposób: ☐.

- A.** Przyczyna i skutek są fałszywe.
- B.** Przyczyna jest prawdziwa, a skutek fałszywy.
- C.** Przyczyna i skutek są prawdziwe.
- D.** Brak związku między przyczyną a skutkiem.

b) Pogrupuj zapisane informacje według kryterium przynależności – Arktyka albo Antarktyka.

Odpowiedź zapisz we wskazanym miejscu.

Na tym obszarze:

- A.** można obserwować pingwiny Adeli i cesarskie oraz foki, np.: Weddella.
- B.** występuje między innymi rzeźba polodowcowa, a mianowicie długie i głębokie zatoki – fiordy i U – kształtne doliny.
- C.** klimat charakteryzuje się niewysokimi rocznymi sumami opadów atmosferycznych oraz bardzo silnymi wiatrami i rekordowo niską temperaturą powietrza.
- D.** roślinność to przede wszystkim mchy i porosty, niekiedy karłowate wierzby i brzozy.
- E.** cechą charakterystyczną krajobrazu jest występowanie nunataków oraz pozbawionych lodu oaz.

Arktyka:

Antarktyka: